

ધોરણ - ૮

સંસ્કૃત

૬. વિનોદપધાની (મનોરંજન કરનારા શ્લોક)

સ્વાધ્યાયઃ

શબ્દાર્થ

વક્રી	:- વાંકો
જામાતા	:- જમાઈ
હાટકે	:- બજારમાં
રાસભઃ	:- ગધેડો
કનયરશિસ્થિતિઃ	:- કન્યાઓનાં ટોળાઓમાં રહેલો
ગર્દભઃ	:- ગધેડો
ઉષ્ટ્રઃ	:- ઊંટ
વિત્તમ	:- ધન્
ટકા	:- (અહીં) રૂપિયા

શબ્દાર્થ

સહોદરઃ	:- સગો ભાઈ
ટકટકાયતે	:- ભટકે છે
ભિન્ધાત્	:- ફોડવું જોઈએ.
છિન્ધાત્	:- ફાડવું જોઈએ , છેડવું જોઈએ
પટમ્	:- વસ્ત્ર
શ્રુતમ્	:- વિદ્યા, જ્ઞાન

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન :- 1 નીચેના શબ્દોનું મોટેથી ઉચ્ચારણ કરો :

- ✓ કન્યારાશિસ્થિતઃ, પૂજામપેક્ષતે, ટકટકાયતે, ભિન્ધાત્,
કુર્યાદ્રાસભરોહણમ્, ઉષ્ટ્રાણામ્, પ્રશંસન્તિ, કુલમિચ્છન્તિ,
મિષ્ટાન્નમિતરે, નમસ્તુભ્યમ્
- ✓ (તમારા સંસ્કૃત શિક્ષકના માર્ગદર્શન હેઠળ આ શબ્દોનું સ્પષ્ટ
અને શુદ્ધ ઉચ્ચારણ ત્રણ વાર કરો.)

પ્રશ્ન : 2 નીચેના શબ્દોની સંધિ છૂટી પાડો :

(૧) પૂજામપેક્ષતે	-	પૂજામ્ + અપેક્ષતે ।
(૨) કુલમિચ્છન્તિ	-	કુલમ્ + ઇચ્છન્તિ ।
(૩) મિષ્ટાન્નમિતરે	-	મિષ્ટાન્નમ્ + ઇતરે ।
(૪) દશમો ગ્રહઃ	-	દશમઃ + ગ્રહઃ ।
(૫) પરમં તપઃ	-	પરમમ્ + તપઃ ।
(૬) નાસ્તિ	-	ન + અસ્તિ ।
(૭) કુર્યાદ્રાસભરોહણમ્	-	કુર્યાત્ + રાસભરોહણમ્ ।
(૮) પુરુષો ભવેત્	-	પુરુષઃ + ભવેત્ ।
(૯) નમસ્તુભ્યમ્	-	નમઃ + તુભ્યમ્ ।
(૧૦) યમસ્તુ	-	યમઃ + તુ ।

પ્રશ્ન :- ૩ નીચેના શબ્દોની સંધિ કરો :

(૧) કઃ + અપિ	-	કોઽપિ ।
(૨) યમઃ + તુ	-	યમસ્તુ ।
(૩) નમઃ + તુભ્યમ્	-	નમસ્તુભ્યમ્ ।
(૪) કન્યારાશિસ્થિતઃ + સદા	-	કન્યારાશિસ્થિતઃ સદા અથવા કન્યારાશિસ્થિતસ્સદા ।
(૫) ઉષ્ટ્રાણામ્ + હિ	-	ઉષ્ટ્રાણાં હિ ।
(૬) પરસ્પરમ્ + પ્રશંસન્તિ	-	પરસ્પરં પ્રશંસન્તિ ।

प्रश्न :- 4 श्लोकपूर्ति करो :

(१) सदा वक्री.....दशमो ग्रहः ॥

❖ सदा वक्री सदा क्रूरः कन्याराशिस्थितः सदा ।

सदा पूजामपेक्षते जामाता दशमो ग्रहः॥

(२) कन्या वरयते.....जनाः ॥

❖ कन्या वरयते रूपं माता वित्तं पिता श्रुतम् ।

बान्धवाः कुलमिच्छन्ति मिष्टान्नमितरे जनाः॥

(३) घटं भिन्धात्..... पुरुषो भवेत् ॥

❖ घटं भिन्धात् पटं छिन्धात् कुर्याद्रासभरोहणम्
येन केन प्रकारेण प्रसिद्धः पुरुषो भवेत् ॥

(४) वैद्यराज.....धनानि च॥

❖ वैद्यराज नमस्तुभ्यं यमराजसहोदर।
यमस्तु हरति प्राणान् वैद्यः प्राणान् धनानि च ॥

પ્રશ્ન :- 6. રેખાંકિત પદોના સ્થાને કૌંસમાં આપેલ પદોનો ઉપયોગ કરી

નવાં વાક્યો લખો :

(૧) સદા પૂજામ્ અપેક્ષતે। (ધનમ્, સુખમ્, સમ્માનમ્)

નવાં વાક્યો : સદા ધનમ્ અપેક્ષતે।

સદા સુખમ્ અપેક્ષતે।

સદા સમ્માનમ્ અપેક્ષતે।

(૨) કુર્યાત્ રાસભરોહણમ્ । (અશ્વ, ગજ, બલીવર્દ)

નવાં વાક્યો : કુર્યાત્ અશ્વરોહણમ્।

કુર્યાત્ ગજારોહણમ્।

કુર્યાત્ બલીવર્દા-રોહણમ્।

(३) बान्धवाः कुलम् इच्छन्ति। (धनम्, वस्त्रम्, विद्याम्)

नवां वाक्यो : बान्धवाः धनम् इच्छन्ति।

बान्धवाः वस्त्रम् इच्छन्ति।

बान्धवाः विद्याम् इच्छन्ति।

પ્રશ્ન 7. નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર એક વાક્યમાં સંસ્કૃતમાં લખો :

(૧) કન્યારાશિસ્થિતઃ જામાતા સદા કીદૃશઃ ?

✓ કન્યારાશિસ્થિતઃ જામાતા સદા વક્રી, સદા ક્રૂરઃ ચ અસ્તિ ।

(૨) કઃ દશમઃ ગ્રહઃ અસ્તિ ?

✓ જામાતા દશમઃ ગ્રહઃ અસ્તિ ।

(૩) જામાતા સદા કિમ્ અપેક્ષતે ?

✓ જામાતા સદા પૂજામ્ અપેક્ષતે ।

(૪) યસ્ય હસ્તે ટકા નાસ્તિ, સઃ હાટકે કિં કરોતિ ?

✓ યસ્ય હસ્તે ટકા નાસ્તિ, સઃ હાટકે ટકટકાયતે ।

(५) पुरुषः केन प्रकारेण प्रसिद्धः भवेत् ?

✓ पुरुषः येन केन प्रकारेण प्रसिद्धः भवेत् ।

(६) उष्ट्राणां विवाहेषु के गीतं गायन्ति ?

✓ उष्ट्राणां विवाहेषु गर्दभाः गीतं गायन्ति ।

(७) कन्या किं वरयते ?

✓ कन्या रूपं वरयते ।

(८) वैधः कस्य सहोदरः अस्ति ?

✓ वैधः यमराजस्य सहोदरः अस्ति ।

(९) वैधः किं किं हरति ?

✓ वैधः प्राणान् धनानि च हरति ।

Thank You.....

પ્રેરણા એજ્યુકેશન સોલ્યુટીઝ દ્વારા સંચાલિત ®
OCEAN
કોચીંગ ક્લાસીસ